

Paní Dobiášová

Lukáše Dobiáše chtěly snad všechny holky ve škole a záviděly mi, že se mnou vždycky trávil poměrně dost času. Bydleli jsme totiž od páté třídy v jedné bytovce a to nás vlastně svedlo dohromady. Brala jsem ho zásadně jako kamaráda, a přestože vypadal k světu a rozuměli jsme si, hranice přátelství bych nepřekročila už kvůli jeho matce. Spolužačky ji bohužel, nebo naštěstí, neznaly, a tak mohly v klidu vzdychat a nerušeně po něm toužit.

Darina Dobiášová byla skutečně zvláštní paní. Narodila se v Trenčíně a mluvila groteskní směsicí česko-slovensko-hotentotštiny. Do revoluce přednášela ekonomii v Brně, tudíž v pondělí ráno odjela a vracela se až koncem týdne. Během její nepřítomnosti hospodařil pan Dobiáš se třemi dětmi sám, na což Lukáš později

docela s láskou vzpomínal. Když se ale matka objevila zase doma, stáli všichni v pozoru a báli se jí v čemkoliv odporovat. Často jsme ji slýchávali ječet: „Ako to, že si dostal zas trojku? Pre mna je iba jednotka, pametaj si to, ty osel!“ Načež se ozvalo mlasknutí pohlavku. Patřilo to v podstatě k domovnímu folklóru, neboť hlas paní Do-
biášové řezal jako nabroušená pila.

Paní profesorka obecně kladla značný důraz na vzdělání. S oblibou se vysmívala těm, kteří nesložili ani maturitní zkoušku. Tyto jedince považovala za zvláštní lidský poddruh nehodný samostatné existence.

„Ta Květa Drápalova, je ale hlupa,“ postěžovala si mi jednou na chodbě.

„Jestli myslíte kadeřnici Květu...“

„Ano, tu. Ona sa ma pýtala, či sa v Brně nenudím, kým tam bývam cez týden,“ dodala.

„Nedivte se jí, když dělá dvanáct hodin denně. A proč to vím? Protože je to moje prasestřenice.“

Vytřeštila oči a zřejmě jí přitom proletělo hlavou, jestli by neměla Lukášovi zakázat se se mnou stýkat. Odhadla jsem směr jejích myšlenek a odvážně jsem si

do ní rýpla: „ Stejně mi přijde divné, že spíláte zásadně těm, co nemají vysokou. Kdyby se totiž každý honosil titulem, tak by pak jámy museli kopat doktoři práv, nebo kdo by tuto práci vlastně vykonával?“

„Zdá sa, že si pekně drzá,“ odvětila mi a zmizela ve dveřích. Vzápětí se přede mnou objevil pan Dobiáš s odpadkovým košem, muž mírumilovný, který se snadno nechal ovlivnit. Zřejmě zaslechl něco z našeho rozhovoru a smířlivě konstatoval:

„Terezko, ona to tak jistě nemyslela.“

Jen jsem se usmála a vzpomněla si na Lukášův sloh, v němž svého otce vylíčil coby nemluvného bačkoru, který si nechá od své manželky, zasloužilé členky komunistické strany, všechno líbit. Psal se rok 1988 a vyděšená češtinářka, jíž se Lukášův výtvor dostal do ruky, si rozhodně nechtěla komplikovat život. Proto si autora práce pozvala přímo do kabinetu, kde se mu snažila vysvětlit, v čem je otcova péče i role v domácnosti důležitá. Prý tím podporuje matku, velkou soudružku a vědeckou pracovníci, což by měl jako její syn chápat.

Jenomže již za rok po této poněkud trapné události

se u Dobiášových hodně změnilo. Vyšší místa soudružce profesorce vyčetla, že své výklady ekonomických teorií prokládala citáty z Lenina a nakonec musela vzít za vděk prací na učilišti v sousedním městě. Rodina si ji tím pádem užívala doma celý týden a velice obtížně si na to zvykala. Ostatně neustálou přítomnost Dobiášové jsme pocítili i my všichni sousedé, protože si pořád na něco a na někoho stěžovala. A nevyhýbala se ani našemu prahu. Bez problémů k nám vletěla jako fúrie a rozčilovala se:

„Nevešajte prádlo z okna, padaju mi kvapky na parapet a musim to furt uterat.“

„A kam ho mám asi věšet, když je hezky,“ namítla moje matka.

„Do sušárně,“ poradila jí Dobiášová.

„V sušárně není místo, vzhledem k tomu, že jste si ji prakticky zabrala pro sebe,“ hájila se matka.

„Ak pro seba?!“ zvyšovala hlas Dobiášová.

„Podívejte se, já se s vámi hádat nebudu, ale nebudete mi určovat, kdy a kde smím věšet prádlo,“ pronesla matka a elegantně ji vyprovodila na chodbu.

Nemá smysl snad ani říkat, že vzájemné vztahy paní profesorky se sousedy se výrazně zhoršily a vzniklé konflikty snaživě uhlazoval dobrácký Dobiáš. Většinou mu to ale moc nešlo.

Ani jeho synové to však neměli vůbec jednoduché. Chtěli se vodit po městě s děvčaty, ale museli to provádět tajně, neboť jejich matka žila v přesvědčení, že si podobné radovánky mají nechat až po studiích. A tak se v důsledku jejich neustálých zákazů a přednášek o vědecké kariéře stal nejstarší Pavel číšníkem (a k tomu v osmnácti otcem) a mladší Honza skončil v psychiatrické léčebně. Na benjamínka Lukáše se pak svezla tíha akademického studia.

„Naš Lukašik je inteligentný chalan, pojde študovať biochemiu, už sem mu to vybavila,“ ujišťovala Dobiášová překvapené sousedky na lavičce před domem.

„A myslíte, že vás poslechne?“ zapochybovala moje matka.

„Lukášik ma posluchá ako hodinky,“ trvala si Dobiášová na svém.

V tom se spletla, protože Lukášik pod rouškou skautských schůzek randil s Elenou Chadrabovou a nic dalšího ho prakticky nezajímalo. Kdybych ve škole nedávala pozor i za něj, pravděpodobně by propadl a přitom by ho to vůbec netrápilo.

„Já se zcvoknu z tý češtiny,“ postěžoval si mi půl roku před maturitou.

„Mě taky nebaví. Ale nějak ji udělat musíme,“ apelovala jsem na poslední zbytky jeho zodpovědnosti.

„No jo, ale tobě matka nevyhrožuje, že se s tebou o svaťáku bude učit!“

„Aha, to jsem nevěděla... To víš, když teď většinu věcí říkáš Eleně a mně ani půlku, nejsem v obraze.“

Lukáš protáhl obličej. Chtěla jsem ho ještě trochu podráždit, a tak jsem mu navrhla:

„Elena přeci maturovala loni, mohla by ti pomoci. Což považuji za mnohem rozumnější, protože tvoje matka opravdu umí všechno možné, jen ne češtinu.“

Lukáš však poněkud nasupeně kontroval: „Prosím tě, Elena je úplně dutá. Onehdy mi tvrdila, že Mácha vydával almanach Ruch.“

„Hm, no jo – za hezkou tvářičkou se skrývá prázdnota. To už tak na tom světě chodí... Ovšem v tom případě ti neporadím.“

„Víš, mě napadlo, jestli by ses neučila se mnou ty?“ a udělal na mě psí oči.

„Jasně, a Elena nám do toho bude recitovat Písně kosmické,“ zavtipkovala jsem.

„Myslím to vážně. O víkendu bych zrovna potřeboval píchnout se slohem...“ dodal prosebně.

„Aha, čili moje pedagogická kariéra začíná už o víkendu?“

„Jo?“ rozzářily se jeho psí oči.

„A co řekneš matce?“

„Nic, má jet na výlet s učitelkama.“

„Fajn, jinak bych k vám ani nevkročila,“ upozornila jsem ho.

„Jasně, chápu.“ A s tím jsme se rozloučili.

Paní Dobiášová nakonec zůstala trčet doma, protože ji rozbolel žaludek. Lukáš se ale nedal a odvážně jí oznámil, že jsem k nim pozvaná za účelem společné práce na slohové úloze. Kupodivu příliš nevzdorovala

a souhlasila, asi jí bylo opravdu hodně zle. Jindy by kvůli tomu ztropila hotový povyk.

Když jsem se k Lukášovi dostavila, jeho matka intenzivně úpěla v ložnici a Dobiáš jí vařil zdravotní čajíčky.

„Ty bolesti má z toho, že v deset večer jedla teplý škvarky,“ vysvětlil mi pološeptem Lukáš.

„Brr, to bych nemohla,“ oklepala jsem se.

„Jí s odpuštěním jak prase,“ ulevil si na její adresu a poté jsme se zavřeli v jeho pokoji.

Téma práce „Jablko nepadá daleko od stromu“ Lukášovi dost nesedělo, protože se nedokázal ztotožnit s životním stylem, povoláním i jednáním svých rodičů. Lámal jsem si nad tím oba hlavu a nedokázali jsme najít vůbec nic, v čem by se podobal svým stvořitelům. Ale nakonec pár řádek vypotil. Vyschlo mi z toho v krku a uvědomila jsem si, že Lukáš neplní ani trochu své hostitelské povinnosti.

„Luki, mohl bys mi přinést aspoň vodu?“ požádala jsem ho.

„Jasně,“ a vydal se do kuchyně, zatímco jsem mu opravovala v konceptu práce hrubky. Po chvilce mě